

Program wychowawczo- profilaktyczny szkoły. Opracowywanie i ewaluacja

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Wzmocnienie wychowawczej roli szkoły

1. Wprowadzono definicję wychowania: „**wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży**” (art. 1 pkt 3 *Ustawy Prawo oświatowe*).
2. Z dniem 1 września 2017 r., na mocy przepisów *Ustawy Prawo oświatowe*, **wprowadzono warunki umożliwiające wzmocnienie wychowawczej funkcji szkoły.**
3. Zalecono, aby w realizowanym procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoła podejmowała działania związane z **poznawaniem przez uczniów miejsc ważnych dla pamięci narodowej, z wykorzystaniem różnych form upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, a także obchodami najważniejszych świąt narodowych i kultywowaniem symboli państwowych.**

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Wzmocnienie wychowawczej roli szkoły

4. Podkreślono rolę rodziców.
5. Podkreślono zapis, że uchwalanie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki należy do rady rodziców, która powinna działać w porozumieniu z radą pedagogiczną.
6. Określono w podstawie programowej kształcenia ogólnego zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły.
7. Wzmocniono potrzebę kształtowania u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu.
8. Podkreślono wagę relacji nauczyciela z uczniami – „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów”.

Na czym się skupić?

- Diagnoza wstępna
- Diagnoza potrzeb
- Diagnoza zagrożeń
- Sygnały ostrzegawcze

Diagnoza zagrożeń

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

PROFILAKTYKA czyli:

- *wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);*
- *ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;*
- *inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.*

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Co łączy wychowanie i profilaktykę

WARTOŚCI
(cele dążeń ludzkich)
i NORMY
(powinności, nakazy i zakazy)

WYCHOWANIE

PROFILAKTYKA

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Wartości

- wszystko, co cenne i godne pożądanía,
- stanowi cel dążeń ludzkich,
- uważane jest za ważne oraz sprzyjające,

Pod pojęciem wartości może ukrywać się zarówno ideał, jak i potrzeba, przeżycie czy po prostu cel.

- są hierarchiczne i dynamiczne.

Dobra
Szkoła

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Wartości to:

propozycja

- **godność** osoby ludzkiej,
- **centralna rola** rodziny,
- **wykształcenie**,
- **wolność** myśli i słowa,
- **wolność** głoszenia własnych poglądów,
- **wolność** wyznawania religii,
- **ochrona prawna** jednostek i grup,
- **współpraca** wszystkich na rzecz wspólnego dobra,
- **praca** pojmowana jako dobro osobiste i społeczne,
- **władza polityczna pojmowana jako służba**,
podporządkowana prawu i rozumowi, a ograniczona przez
prawa osoby i narodów.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Program – czyli narzędzie regulujące działania wychowawcze i profilaktyczne

specjaliści szkolni

**BEZPIECZEŃSTWO,
PROFILAKTYKA I WYCHOWANIE**

**prowadzić do zamierzonych
wymiernych zmian**

treści i działania

uporządkowane

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Podstawowe założenia programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

ZAŁOŻENIE 1. – uczeń to

ZAŁOŻENIE 2. – wychowanie to proces wspierania ucznia/wychowanka w rozwoju.

ZAŁOŻENIE 3. – profilaktykę to interwencja wzmacniająca, korygująca i uzupełniająca wychowanie.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

ZAŁOŻENIE 4 - trzy ścieżki działania:

1.W szkołach, w których działania wychowawcze i profilaktyczne miały głównie charakter incydentalny i deklaracyjny, wskazane jest opracowywanie od podstaw pełnego PWP opartego na rzetelnej diagnozie, a po pierwszym roku jego realizacji – przeprowadzenie pełnej ewaluacji podjętych działań.

2.W szkołach, w których działania wychowawcze i profilaktyczne miały charakter systemowy, ale pozbawione były rzetelnych badań ewaluacyjnych, wskazane jest opracowanie i realizacja strategii ewaluacyjnej obowiązujących aktualnie SPW i SPP, z wykorzystaniem uzyskanych wyników do budowy PWP.

3.W szkołach, w których systematycznie prowadzone były działania ewaluacyjne przedsięwzięć wychowawczych i profilaktycznych, to ich wyniki stanowią wartościowy materiał diagnostyczny do opracowania PWP.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Procedura opracowania programu wychowawczo- profilaktycznego szkoły

Etapy

- 1 • Sformułowanie **sylwetki absolwenta** szkoły
- 2 • Analiza **dotychczasowych działań** wychowawczych i profilaktycznych szkoły
- 3 • Konstruowanie **strategii** wychowawczo- -profilaktycznej szkoły
- 4 • Opracowanie **strategii ewaluacyjnej**
- 5 • Konstruowanie **planów wychowawczo- -profilaktycznych** klas (na bazie PWP)

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

1. Sylwetka absolwenta szkoły

1

- Poznanie **uwarunkowań formalnoprawnych**.

2

- Poznanie **oczekiwań rodziców**.

3

- Ocena **potencjałów i możliwości** rozwojowych uczniów.

4

- Analiza **uwarunkowań lokalnej społeczności**.

5

- Bilans **zasobów szkolnych**.

6

- **Debata w gronie pedagogicznym nad sformułowaniem sylwetki absolwenta szkoły.**

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Sylwetka absolwenta szkoły

Jaki jest
typowy uczeń
naszej szkoły?

Jaki ma być
dorosły i dojrzały
człowiek?

Jaki ma być
nasz absolwent?

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

2. Analiza dotychczasowych działań szkoły

1

- Diagnoza **jakości** funkcjonowania uczniów.

2

- Identyfikacja **sukcesów** wychowawczych i profilaktycznych szkoły.

3

- Identyfikacja **porażek** wychowawczych i profilaktycznych szkoły.

4

- Identyfikacja **skutecznych i nieskutecznych metod** wychowawczych i profilaktycznych.

5

- Identyfikacja **potrzeb** rozwojowych nauczycieli.

6

- Identyfikacja **źródeł zewnętrznego wsparcia** wychowawczego i profilaktycznego.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Diagnoza zagrożeń

- Oszacowanie problemu należy zacząć od ustalenia, kogo objąć badaniami i jak liczna powinna być to grupa. Diagnoza często dotyczy funkcjonowania całego środowiska szkolnego – uczniów, nauczycieli, rodziców.

Narzędzia powszechnie stosowane:

- obserwacja,
- wywiad (ustrukturyzowany kwestionariusz lub grupa fokusowa),
- rozmowa,
- analiza wytworów uczniów,
- ankieta,
- socjometria,
- analiza dokumentacji szkolnej,
- technika *Narysuj i napisz* (dzieci młodsze).

Sygnaty ostrzegawcze

- Diagnoza uwzględniająca sygnały ostrzegawcze jest prowadzona na poziomie klasy czy grupy wychowawczej i odwołuje się do wiedzy o prawidłowości w rozwoju ucznia, także jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej itp.
- **Etapy diagnozy problemów**

3. Konstruowanie strategii wychowawczo-profilaktycznych szkoły

1

- Identyfikacja **sfer rozwoju ucznia**.

2

- Określenie **szczegółowych celów** rozwojowych uwzględnionych w sylwetce absolwenta szkoły.

3

- Określenie **zadań** wychowawczych i profilaktycznych.

4

- Określenie **treści i form** działań wychowawczych i profilaktycznych.

5

- Określenie **osobistej odpowiedzialności nauczycieli/innych osób**.

6

- Określenie **terminów realizacji poszczególnych zadań**.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

4. Opracowanie strategii ewaluacyjnej

1

- Identyfikacja **celu** ewaluacji.

2

- Określenie **strategii** ewaluacyjnej.

3

- Określenie **sposobu** opracowania i wykorzystania wyników ewaluacji.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Ewaluacja wewnętrzna programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły to działanie:

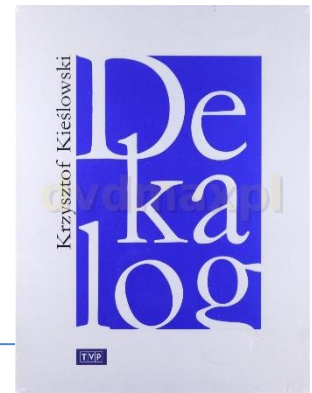
- ♦ przemyślane, zaplanowane, systematyczne;
- ♦ obejmujące opracowanie własnego systemu gromadzenia i opracowywania informacji oceniających działania szkoły;
- ♦ służące podnoszeniu jakości działań placówki.

EWALUACJA CELU
(czy osiągnięto zamierzone cele?)

EWALUACJA WYNIKU
(jakie są efekty zrealizowanych działań?)

EWALUACJA PROCESU
(czy sposób realizacji sprzyjał skuteczności?)

DEKALOG EWALUACYJNY

Udział wszystkich zainteresowanych

Jednoznaczne określenie celu prowadzonej ewaluacji

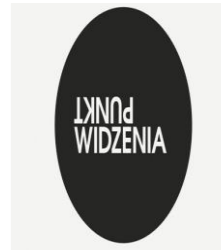
Ustalenie zasad ewaluacji

Jednoznaczne pytania

Realistyczna metodologia badań ewaluacyjnych

Uwzględnienie różnych punktów widzenia

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI 23

DEKALOG EWALUACYJNY

Bezpośrednia
informacja zwrotna

Brak presji czasowej

Dokumentacja
ewaluacji

Powtarzalność
ewaluacji

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

5. Konstruowanie planów wychowawczo-profilaktycznych klas

1

- Identyfikacja **zasobów i potrzeb rozwojowych uczniów danej klasy**.

2

- Określenie **szczegółowych celów rozwojowych** na danym poziomie wiekowym.

3

- Określenie **szczegółowych zadań** wychowawczych i profilaktycznych.

4

- Określenie **treści i form działań** wychowawczych i profilaktycznych.

5

- Określenie **osobistej odpowiedzialności wychowawcy i pozostałych nauczycieli**

6

- Identyfikacja **osób współpracujących** i ich zadań.

7

- Określenie **terminów realizacji** poszczególnych zadań i osiągnięcia celów.

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Modyfikujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły

Czy integralnie i osobowo traktujemy uczniów?

Czy trafnie określiliśmy cele rozwojowe?

Czy sformułowaliśmy odpowiednie zadania?

Czy posługujemy się właściwym materiałem?

Czy każdy z nas zrobił to, co do niego należało?

Czy działaliśmy we właściwym czasie?

Czy niczego nie przeoczyliśmy?

**Dobra
Szkoła**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

PODSUMOWANIE

Struktura programu wychowawczo-profilaktycznego:

1. Założenia teoretyczne wraz z podstawą prawną.
2. Diagnoza potrzeb, w tym analiza zasobów szkoły/placówki oraz występujących zagrożeń.
3. Cele, w tym określenie mierzalnego celu ogólnego, a także cele szczegółowe.

PODSUMOWANIE

4. Zadania jako jednoznacznie sformułowane stwierdzenia, wyjaśniające sposób osiągnięcia celów.
5. Harmonogram (dla kogo, kiedy, gdzie, kto realizuje, w jakiej formie, jak długo).
6. Strategia ewaluacji programu.

Dziękujemy za uwagę!

**Życzymy
wspaniałych
wakacji.**

**ELŻBIETA MORYC
TERESA SZPAK**